



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Varia Diplomata Romanorum Pontificum. Ioannis XIII.  
Benedicti VI. Symmachi. Leonis VII. Agapiti seu Agapeti II.  
Eugeni[i] II. Benedicti VII. Ad Qvosdam Norici Et Vtrivsqve  
Pannoniæ Archiepiscopos & ...**

**Gewold, Christoph**

**Monachii, 1611**

Lavriacensis Literæ Præsulis ad Sum. Pont.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64266](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64266)



## LAVRIACENSIS LITERÆ

Præsulis ad Sum. Pont.

vide Hand.  
in Metrop.  
qui dicit hūc  
pontif. esse  
Benedictum  
VII. qui pō-  
tificatum  
inuit anno  
273'

**O**RDIS ac nominis carismate prerogato sanctæ Romanæ sedis vniuersali BENEICTO Pontifici PILGRIMVS sanctæ Lauriacensis Ecclesiæ humilis seruator. Fidelitatem precum, deuotumque seruitium. Notum fieri dignetur vobis summe sacerdotum Præsul, quod super omne animi mei desiderium nunc delectarer, & Apostolorum visitare limina, vestraque optabili perfrui præsentia, & ea facie ad faciem, quæ literis & internuntiorum committo iudicijs. Sanctissime paternitati vestræ coram rationari, nisi quod à Neophita Vngarorum gente huc ire prohibeor, apud quam fœdere pacto sub occasione pacis fiduciam sumpsimus operam exercere prædicationis. Cuius enim terror gentis ex longo tempore etiam aliarum prouinciarū Prædicatoribus meæ diœcesis hæctenus aditum clausit, ad quas nihilominus præsentis oportunitas tēporis ire me vocauit. Quibus DEVS omnipotens quoniam solita sua pietate semper dispersa congregat, aperire dignatus est ianuam cordis sui, diu clausam vt discisso velamine duritiæ suæ, depositaque ferina crudelitate, leni iugo Domini colla submittant. A qua ergo præfatâ Vngarorum gente multis precibus ipse inuitabar venire, aut missos meos in opus Euangelij illuc dirigere. Ad quos dum transmitterem satis idoneos viros ex Monachis Canonicoque Presbyteros, atque de singulis Ecclesiasticis gradibus clericos & vita omniq; conuersatione illorum sic ordinata, quemadmodum in gestis Anglorum didici, tantum diuina gratia fructum statim ministravit, vt ex eisdem nobilioribus Vngaris vtriusque sexus Catholica fide imbutos, atque sacro lauacro ablutos circiter quinque millia CHRISTO lucrarentur. Christiani autem



tem quorū maior pars populi est, qui ex omni parte mundi illuc tracti sunt captiui, quibus nunquam soboles suas licuit nisi furtiue Domino cōsecrare, modo certatim nullo obstante timore offerunt eos baptizare, & gratulantur omnes tanquam de peregrinatione sua in patriam redacti, quod Christiano more oratoria audent construere, & licentia percepta linguam ligatam in laudem Saluatoris præsumunt soluere. Ipsi enim barbari mira omnipotentis DEI operante clementia quorum licet adhuc gentilitate sint quidam detenti, nullum tamen ex illorum subditis vetant baptizari, nec sacerdotibus inuident, quocunque libet proficisci. Sed ita concordēs sunt pagani cum Christianis tantamque ad inuicem habent familiaritatem: vt illic videatur Isaia impleri propheta. *Lupus & agnus pascentur simul. Leo & bos comedent paleas.* Factum est ergò, vt penè cuncta Vngarorum natio sit prona ad percipiendum fidem sanctam, sed & aliæ Schlauiorum prouintia ad credendum promptæ. Et est ibi messis quidem multa, operarij autem pauci. Inde quoque visum est iam necessarium esse, quatenus sanctitas vestra illic iubeat aliquos ordinari Episcopos, quia & quondam Romanorum Gepidarumque tempore proprios vii. antistites eadem Orientalis Pannonia habuit & Mesia mea sanctæ Lauriacensi, cui ego indignus ministro Ecclesiæ subiectos, quorum etiam quatuor vsque dum Vngari regnum Bauuariorum inuaserunt, sicut præsentī cognitum est ætati in Marauia manserunt. Quod nimium graue ac valdè onerosum est mihi, vt tot mei Pontificij parrochias solus prædicando circumeam, quibus necessitate & adiutorij inopia cogor nunquam meam subtrahere præsentiam. Ecce Dominorum amatissime huiusmodi Ecclesiasticis mancipatus officijs detineor, & ne fecissem moram sæpè dicte gentis conuersioni, ire & prosterni



ad vestra sanctissima vestigia distuli. Legatos autem meos presentium scilicet portitores ad vestram destinavi serenitatem, quos audire digne tur quæso clementia vestra, & eorum meisque mixtim precibus præbere assensum, quatenus pallium, insulamque pontificalem, quod speciale munus honoris ab hac sede tantum dirigitur Metropolitanis: quod etiam mei prædecessores, à gloriosis huius principalis Cathedralis Primatibus accipere soliti erant. mihi verò hoc ipsum benigno animo per illos dirigere digne tur, pariterque etiam privilegia Apostolicæ autoritatis meæ Ecclesiæ per eosdem missos meos vestris presentata sacris obtutibus more prædecessorum vestrorum roborari supplico & confirmari, vt hac Apostolica sanctione & benedictione munitus, mihi commissi populi gubernationem canonicè exequi valeam, & vestris in die iudicij rationibus imputetur, quod in illis finibus ex paganis noua Ecclesia Domino lucratur. Quondam variæ ac peruersæ hæreticorum sectæ timendæ sunt, quos sæpe contigit deprehendi alios, quibus præsumunt errore suo corrumpere, quos agnitione Orthodoxe veritatis debuerant illustrare, vt hæc tam pestifera de me amputetur suspicio, solemne Symbolum Catholicæ fidei, quam ipse teneo ac doceo, vestro Apostolatui proficendum salubre cenfeo.

Confiteor & credo sanctam atque ineffabilem Trinitatem, Patrem & Filium, & Spiritum sanctum, vnum DEVM, naturaliter esse. Vnius substantiæ, vnius naturæ: vnius Maiestatis & virtutis, & Patrem quidem non genitum, non factum, sed ingenitum profiteor, fons ergo & origo ipse est totius Trinitatis. Pater namque ineffabili substantia filium genuit, nec tamen aliud quam quod ipse est genuit, DEVS DEVM, lux lucem, Filium quoque de substantia Patris sine initio natum ante sæcula, nec tamen factum.



ctum fateor. Igitur non sicut Filius à Patre, ita Pater à Filio est, quia non pater à filio, sed filius à patre generationem accepit, filius ergo DEVS de patre, pater autem DEVS, sed DEVS non de filio: si enim pater fuit semper, habuit filium, cuius pater esset DEVS, & ob hoc filium de patre natum sine initio confiteor. Spiritum enim sanctum, qui est tertia in Trinitate persona, vnum atque æqualem cum DEO patre & filio credo esse DEVM, vnius substantiæ, vnius quoque naturæ, nec tamen genitum vel creatum, sed à patre, filioque procedentem amborum esse spiritum. Nec enim procedit de patre in filium, nec de filio tantum procedit ad sanctificandam creaturam, sed ab vtrisque procedere monstratur, quia caritas, siue sanctitas amborum esse cognoscitur, & ne patris tantum, nec filij tantum sed similiter patris & filij spiritus Dei. In re lativis verò personarum nominibus pater ad filium, filius ad patrem, spiritus sanctus ad vtrisque refertur. Quæ cum relatiuè tres personæ dicantur, vna tamen natura vel substantia creditur. Nec sicut tres personas, ita tres substantias prædico, sed vnam substantiam, tres autem personas. Quod enim pater est, non ad alium, sed ad filium, & quod filius est, non ad se, sed ad patrem est, similiter spiritus sanctus non ad se, sed ad patrem & filium relatiuè refertur in eo, quod spiritus patris & filij prædicatur. In hac ergo sancta Trinitate tres personas vnum DEVM confiteor. Ergo non ipsum qui pater est, dico etiam filium vel spiritum sanctum, nec ipsum filium patrem aut spiritum sanctum fateor, vel eum qui est spiritus sanctus patrem vel filium dicere valeo, sed quod pater est, hoc filium esse, hoc esse spiritum sanctum, sine vlla ambiguitate pronuncio. Personas enim distingo, non naturam Deitatis separo. Tres ergo illas vnius atque inseparabilis naturæ personas sicut non confundo, ita separabiles nullatenus prædico.



cum nulla ante aliam, nulla post aliam, nulla sine alia vel extitisse, vel quippiã operasse aliquando credatur, inseparabiles enim inueniuntur in eo q̄ sunt & in eo q̄ faciūt. Habet enim pater æternitatem sine natiuitate, filius æternitatē cum natiuitate, Spiritus vero sanctus æternitatem processionis à patre & filio sine natiuitate. De his ergo tribus personis sola filij persona hominem verum sine peccato pro liberatione generis humani ex M A R I A virgine nouo ordine nouaque natiuitate sumpsit. Nouo ordine, quia inuisibilis in diuinitate. Inuisibilis monstratur in carne; noua autem natiuitate est genitus, quia incorrupta virginitas & virilem coitum nesciuit, & facunda per Spiritum sanctum carnis materiam ministravit. D E I enim filius non personam hominis accepit, sed naturam. Naturam enim nostram in vnitatem suæ personæ assumpsit, & idcirco filius D E I & filius hominis vnus est Christus. In eo namque quod filius est D E I, æqualis est patri, & in eo quod filius est hominis, minor est patre. Qui etiam ex quo homo est, pro delictis nostris passionem sustinuit, mortiq; addictus & cruci veram carnis mortem accepit. Tertia quoque die virtute propria suscitatus de sepulchro. Hoc ergo exemplo capitis nostri in hac carne, qua nūc sum & moueor: resurrecturum me credo. Idem autem Dominus & Saluator noster peracto resurrectionis suæ triumpho paternam sedem repetijt, à quâ per diuinitatem nunquam recessit. Inde in finem seculorum venturus iudicabit viuos & mortuos, reddetque singulis prout gessit quisque in corpore, siue bonum siue malum. Ecclesiam sane Catholicam pretio sui sanguinis redemptam cum eo credo in perpetuo regnaturam. Credo & confiteor vnum baptisma in remissionem omnium peccatorum. Hanc ergo fidem professionis meæ inuiolatam me retinere, & ab ea nunquam deuiare promitto.

Qua-



Qualiter ergo ex prælibatâ fide idiotas erudire debeam, & ipse in suscepta nouitiorum, Ecclesia conuersari rescripto paternitatis vestræ cautus flagito, vt merear edoceri. Memetipsum enim iterum iterumque sanctitatis vestræ fidei precibusq; subnixè commendo. Dignam autem vestræ sublimitatis memoriam, quam tota per orbem frequentat Ecclesia, ego cum omnibus mihi subditis votis & orationibus celebrare non desisto. Quidquid etiam humani seruitij, quod vestram deceat magnitudinem, ex me conferri possit, totû & ex toto pro libitu voluntatis vestræ liberaliter expendere, pater dilectissime, satago.

**D**ILECTISSIMIS nobis in Christo filijs **HROBERTO** sanctæ Moguntinæ Ecclesiæ & **DIOTRICO**, sanctæ Treuerensis Ecclesiæ. Atque **ADALBERTO** sanctæ Magdaburgensis Ecclesiæ. Pariq; modo **GEREONI** sanctæ Colonienfis Ecclesiæ, atque **FRIDARICO** \* sanctæ Iuuu-  
 uensis Ecclesiæ. Sed & **ADALDAGO** sanctæ Premensis Ec-  
 clesiæ Archiepiscopis. Pariterque Domino **OTTONI** glo-  
 riosissimo Imperatori Augusto, atq; nepoti suo **HENRI-  
 CO** Præcellentissimo Duci Bauuariorum. Cæterisq; om-  
 nibus Episcopis & Abbatibus, Ducibus atque Comitibus  
 Galliæ atque Germaniæ. **BENEDICTVS** diuina gratia  
 præditus Apostolicæ sedis Pontifex, seruus autem seruo-  
 rum **DEI** in Domino salutem. Oportet iustis supplica-  
 tionum petitionibus nos semper faciles & humiles exhi-  
 bere, & præcipuè cum fraternis religiosorum confacerdo-  
 tum precibus sollicitamur, qui passim ab omni mûdi ter-  
 mino tenorem & regulam, atque proprii officij vigorem  
 ab hac vniuersali sancta Romana matre Ecclesia, eiusque  
 fortiuntur Ministro, Vicario scilicet beati **PETRI** Principis  
 Apostolorû, cuius quamuis indigni, eiusdem tamè gratia  
 & dono potestati successim⁹ & ordini. Cui voce dominica  
 dici-

\* Hic Friede-  
 ricus XII.  
 fuit ab Ar-  
 none Archi-  
 episc. Iuuua-  
 uet vel Salza-  
 burg.

Est Bened-  
 ctus VII. vti  
 patet ex not.  
 supra ad li-  
 teras Lau-  
 riac. præfati.